

Přehlížené problémy LGBT+ lidí. Se sběrem dat pomůže nová metodika

3. 8. 2022, KLECANY – V Česku stále chybí relevantní data o problémech LGBT+ osob. Ačkoliv neheterosexuální lidé tvoří podle odhadů 5 až 10 % společnosti, zůstávají pro nás potřeby této populační skupiny téměř neznámé. Kvalitní data jsou přitom klíčová pro zavádění efektivních politik a intervencí zaměřených na problémy LGBT+ lidí. Nová publikace, která vyšla ve spolupráci Národního ústavu duševního zdraví s organizacemi Prague Pride, In Iustitia a Queer Geography, chce tuto realitu změnit.

Skutečné potřeby a problémy lidí LGBT+ jsou málo zmapovány i proto, že se výzkumníci na tyto otázky dosud příliš nezaměřovali. „Stále panují obavy, že zařazení otázek na sexuální orientaci nebo genderovou identitu může snižovat ochotu respondentů účastnit se dotazování. Praxe však takové obavy nepotvrdila. Naopak je dnes zřejmé, že respondenti odpovídají na tyto otázky ochotněji než na jiné běžně zařazované otázky, jako například výši příjmu,“ říká výzkumník Národního ústavu duševního zdraví, RNDr. Michal Pitoňák, Ph.D.

LGBT+ lidé přitom čelí řadě problémů, o jejichž přesném rozsahu mají vědci kvůli absenci dat prozatím jen malé, a někdy proto i nepřesné představy. Mezi neheterosexuálními lidmi je například násobně vyšší prevalence psychických problémů, a to zejména úzkostných a depresivních. Dosavadní výzkumy identifikovaly příčiny těchto duševně-zdravotních rozdílů v diskriminaci, stigmatizaci a z nich vyplývajícího menšinového stresu, který působí už na mladistvé. Zahraniční výzkumy ale již ukázaly, že LGBT+ lidé mají také častěji více astmatických, kardiovaskulárních či jiných zdravotních obtíží, které se v datech o obecné populaci ztrácí a zůstávají tak neviditelné a neřešené.

„Efektivní intervence budeme schopni přijmout pouze díky důslednému mapování a lepšímu porozumění výskytu a charakteru stigmatizace, diskriminace či násilí vůči neheterosexuálním a genderově rozmanitým osobám. Získaná data mohou poskytovat podklady pro správné nastavení antidiskriminační legislativy a osvětových kampaní pro veřejnost, zavádění vzdělávání o LGBT+ tématech v rámci přípravy veřejných činitelů a odborné veřejnosti či pro vypracování antidiskriminačních standardů, které si mohou sami zaměstnavatelé a zřizovatelé převzít a implementovat,“ vysvětluje Michal Pitoňák. Snaží se proto po vzoru zemí, které tak již učinily, usnadnit a umožnit zavádění otázek týkajících se genderové identity a sexuální orientace do všech relevantních výzkumných šetření, studií či průzkumů.

Řešení nabízí v nové publikaci nazvané „*Standardy a doporučení pro zjišťování společenského postavení, diskriminace a násilí vůči neheterosexuálním a genderově rozmanitým osobám*“, kterou společně s Mgr. Marcelou Macháčkovou připravili na základě rešerše nejlepší praxe v této oblasti a analýzy 26 zahraničních a tuzemských dotazníkových šetření. Kniha obsahuje nejen řadu doporučení pro zjišťování společenského postavení, diskriminace a násilí vůči neheterosexuálním a genderově rozmanitým osobám včetně diskuse a dostupné literatury, ale také rozsáhlý materiál s vodítky pro začleňování otázek v oblasti sexuální orientace a genderové identity do relevantních studií.

Publikace je zdarma ke stažení [na webových stránkách NUDZ](#) a spolku Queer Geography.

Pro další informace prosím kontaktujte:

Mgr. Jan Červenka

tiskový mluvčí

E-mail: jan.cervenka@nudz.cz

Telefon: +420 774 851 335

O autorech:

RNDr. Michal Pitoňák, Ph.D.

Absolvent Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze, obory biologie a geografie (Mgr.) a sociální geografie a regionální rozvoj (RNDr., Ph.D.). Ve své disertační práci v české geografii poprvé otevřel interdisciplinární problematiku tzv. geografii sexualit, v jejichž rámci studoval především společenskou heteronormativitu a její vliv na sociální organizaci a kvalitu života ne-heterosexuálních lidí v Česku. V průběhu dalšího prohlubování zájmu o tuto výzkumnou oblast se zabýval tématy, jako jsou časoprostorové vyjednávání neheterosexuálních identit; homofobie ve školách; queer teorie; teorie menšinového stresu a jeho dopady na duševní zdraví ne-heterosexuálů; sociální epidemiologie HIV/AIDS; destigmatizace a LGBTQ psychologie, které souhrnně v současnosti rozvíjí v rámci tzv. syndemické teorie, jež je holistickým biopsychosociálním přístupem s potenciálem dosažení transdisciplinárního poznání.

Mgr. Marcela Macháčková

Vystudovala jednooborovou psychologii na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. V Národním ústavu duševního zdraví se věnuje problematikám destigmatizace duševních onemocnění a genderové a sexuální rozmanitosti. Vedle toho se také zabývá vzděláváním v této oblasti, působí v projektu Mezipatra na školách a spolupracuje s Národním pedagogickým institutem. V současné době je doktorandkou na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v oblasti sexuální výchovy.